הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון - CC BY-NC-SA 2.5 אסור בשימוש מסחרי
וספרי ויקיטקסט תחת רשיון GNU Free Doc. License
בס"ד - כל הזכויות שמורות (c) ל ר' פנחס ראובן שליט"א

מיכה - מצודת ציון

א ב ג ד ה ו ז

מיכה פרק-א

{א} **המורשתי.** מן מורישה והיא מערי יהודה : {ב} **הקשיבי.** ענין שמיעה : {ג} **ודרך.** מלשון דריכה ורמיסה : **במתי.** ענין גובה כמו ועל במותי ידריכני (חבקוק ג) : {ד} **ונמסו.** ענין המגה והמסה : **יתבקעו.** מל' בקיעה : **כדונג.** הוא השעוה וכן היה לבי כדונג (תהלים כד) : **מוגרים.** ענין הזלה ושפיכה כמו וכמים הנגרים (ש"ב יד) : **במורד.** במקום מדרון והוא מלשון ירידה וכן ויכום במורד (יהושע ז) : {ה} **במות.** מזבחות של עכו"ם : {ו} **לעי.** ענין תל וגל כמו שמו את ירושלים לעיים (תהלים עט) : **למטעי.** מלשון נטיעה : **והגרתי.** ענין הזלה ושפיכה ואמר בלשון שאלה על ההפלה : **לגי.** לעמק : {ז} **יכתו.** מל' כתיתה ושבירה : **אתנניה.** מל' אתנן : **עצביה.** העכו"ם תקרא כן על כי מעצבת לב עובדיה קורא ואינו נענה : {ח} **ואיילילה.** מל' יללה : **שולל.** ענין שטות וטרוף הדעת וכן מוליך יועצים שולל (איוב יב) : **כתנים.** מין נחש : **כבנות יענה.** שם עוף בת היענה : {ט} **אנושה.** כאובה ביותר כמו אנוש חצי (שם לד) : **שער עמי.** עיר עמי וכן באחד שעריך (דברים יז) : {י} **התפלשי.** ענין הגלגול והלכלוך וכן והתפלשו אדירי הצאן (ירמיה כה) : {יא} **עריה.** ענין גלוי כמו ואת ערום ועריה (יחזקאל טז) : **בשת.** הוא כנוי לערוה וכן והחזיקה במבושיו (דברים כה) : {יב} **חלה.** מל' חיל וחלחלה : {יג} **רתום.** הוא ענין אסור וקשירה והוא לשון ערבי : **לרכש.** שם מין בהמה הקלה לרוץ כמו רכבי הרכש (אסתר ח) : **לבת ציון.** לעדת ציון : **פשעי.** כן יקראו הפסילים כי מפשעת אנשים וכן והפשע שומם (דניאל ח) : {יד} **שלוחים.** כן יקרא מתן גדול וכן ויתנה שלוחים לבתו (מ"א ט) : **על.** כמו אל : **מורשת.** מל' ירושה : **לאכזב.** ענין עזיבה והפסק כמו כי תכזבי (ישעיה נז) : {טו} **אבי.** כמו אביא באלף וכן אל יני ראשי (תהלים קמא) ומשפטו יניא באל"ף : {טז} **קרחי.** ענין מריטת השער וכן והקריחי עליך (יחזקאל

כז) : **וגוזי.** מל׳ גזיזה וחתוך וכן גזי נזרך (ירמיה ז) : **תענוגיך.** מל׳ עונג ותפנוק :

מיכה פרק-ב

{א} **לאל.** ענין כח ואומץ כמו יש לאל ידי (בראשית לא) : {ב} **ונשאו.** לקחו כמו ישא ברכה (תהלים כד) : {ג} **תמישו.** ענין הסרה כמו לא ימיש עמוד הענן (שמות יג) : **רומה.** מלשון התרוממות : {ד} **ישא.** ענין הרמת קול : **ונהה נהי נהיה.** עניינו קינה וילללה כמו אשא בכי ונהי (ירמיה ט) : **שדוד נשדונו.** מלשון שדידה ועושק : **חלק.** אחוזת נחלה כמו חלקת יואב (ש״ב יד) : **ימיר.** מל׳ תמורה וחלוף : **ימיש.** ענין הסרה : **לשובב.** מל׳ השבה : {ה} **חבל.** מל׳ קו המדה : {ו} **תטיפו יטיפון.** הוא מל׳ נטיפה והזלה והושאל בענין הדבור של נבואה וכן והטף אל דרום (יחזקאל כא) : **יסג.** מל׳ השגה וקרוב ועם היא בסמ״ך וכן ותסג ולא תפליט (לקמן ו) : **רוח.** רצון : **מעלליו.** מעשיו : {ח} **ואתמול.** ענינו כמו אתמול בחול״ם וכן כי ערוך מאתמול תפתה (ישעיה ל) : **ממול.** מנגד : **שלמה.** מלבוש : **אדר.** מלבוש יקר כמו ויעבר אדרתו (יונה ג) : **תפשיטון.** ענין הסרת המלבוש : {ט} **עוללים.** בנים הקטנים : **הדרי.** מל׳ הדר ויופי ועל העושר יאמר : {י} **המנוחה.** מקום מנוח ר״ל נחלה : **תחבל וחבל.** מל׳ חבלה והשחתה : **נמרץ.** ענין חוזק כמו קללה נמרצת (מ״א ב) : {יא} **לו.** ענינו כמו אם וכן לו חיה רעה (יחזקאל יד) : **אטיף.** הושאל בענין הדבור של נבואה : {יב} **בצרה.** בלשון שאלה אמר על דיר הצאן שהיא להם למבצר. הדברו. ענין הנהגה וכן ורעו כבשים כדברם (ישעיה ה) : **תהימנה.** מל׳ המייה ושאון : {יג} **הפורץ.** מלשון פרצה ושבירה :

מיכה פרק-ג

{א} **נא.** עתה : **וקציני.** ענין שררה : {ב} **ושארם.** כן תקרא הבשר כמו אם יכין שאר לעמו (תהלים עח) : {ג} **הפשיטו.** ענין הסרה : **פצחו.** ענין פתיחה כמו פצחו ורננו וזמרו (שם צח) : **יפרשו.** מל׳ פרוסה ושבירה ועם היא בשי״ן וכן פורש אין להם (איכה ד) : **בסיר.** קדרה כמו שפות הסיר (מ״ב ד) : **קלחת.** גם הוא כלי בשול כמו או בקלחת או בפרור (ש״א ב) : {ד} **יענה.** ענין השבה : **הרעו.** מל׳ רעה : {ה} **המתעים.** מל׳ תועה : **הנושכים.** חותכים לאכול וכן אם ישוך הנחש (קהלת י) : **בשניהם.** מל׳ שן : **וקדשו.** ענין הזמנה כמו קדשו קהל (יואל ב) : {ו} **מחזון.** ענין נבואה : **מקסום.** מין כשוף : **ובאה.** ענין שקיעה כמו כי בא השמש (בראׁ׳ כח) :

וקדר. ענין חשך ושחרות כמו שמש וירח קדרו (יואל ד) : {ז} **וחפרו.** ענין כלימה כמו וחפרה הלבנה (ישעיה כד) : **ועטו.** ענין עטיפה : **שפם.** הוא שער השפתים כמו ועל שפם יעטה (ויקרא יג) : **מענה.** ענין אמירה וכן ומה׳ מענה לשון (משלי טז) : {ח} **את רוח.** מן רוח וכן כצאתי את העיר (שמות ט) : {ט} **המתעבים.** מל׳ תעוב ושקץ : **יעקשו.** ענין עקום ומעוקל כמו ועם עקש תתפל (ש״ב כב) : {יא} **במחיר.** ענייננו דמי ערך השוי וכן יקנה מקנה במחיר (מ״א י) : **יורו.** מל׳ הוראה ולמוד : **ישענו.** מל׳ השענה ובטחון : {יב} **בגללכם.** בעבורכם וכן בגלל יוסף (בראשית לט) : **שדה.** כשדה : **עיין.** כמו עיים במ״ם וכן לקץ הימין (דניאל יב) ועיים הוא גלי אבנים וכן לעיי השדה (לעיל א) : **לבמות.** מל׳ במה :

מיכה פרק-ד

{א} **באחרית.** בסוף : **נכון.** מוכן ומתוקן : **ונהרו.** ימשכו כנהר וכן ונהרו אל טוב ה׳ (ירמיה לא) : {ב} **לכו.** הוא ענין ל׳ זרוז : **ויורנו.** ענין למוד : {ג} **והוכיח.** ענין ברור דברים : **עצומים.** חזקים : **וכתתו.** ענין כתישה : **לאתים.** שם כלי חפירה וכן את מחרשתו ואת אתו (ש״א י״ג) : **למזמרות.** שם הכלי שכורתין בו הומורות מל׳ וכרמך לא תזמור (ויקרא כה) : {ד} **מחריד.** מל׳ חרדה : {ו} **הצולעה.** החגרת כמו והוא צולע על ירכו (בראשית לב) : {ז} **והנהלאה.** ענין יגיעה כמו נלאה מואב (ישעי׳ טז) : {ח} **עופל.** ענין מגדל ומבצר כמו עופל ובחן (שם לב) : **עדיך.** אליך כמו תגע עדיך (איוב ד׳) : **תאתה.** ענין ביאה כמו אתא בוקר (ישעיה כא) : {ט} **תריעי רע.** ענין חבר ואוהב : **החזיקך.** ענין אחיזה : **חיל.** חלחלה ורתת : {י} **חולי.** מל׳ חלחלה : **וגוחי.** ענין האנחה כי האנחה היא הוצאת הנשימה והוא מענין כי אתה גוחי מבטן (תהלים כב) שהוא ענין המשכה והוצאה וקרוב הוא אל לשון גניחה המוזכר בדרז״ל : **מקריה.** מעיר : **תנצלי.** ענין ריקות כמו ויתנצלו בני ישראל את עדים (שמות ל״ג) : **מכף.** מיד : {יא} **תחנף.** תתחייב כמו ולא תחניפו את הארץ (במדבר ל״ה) : **ותחז.** כמו ותחזה והוא ענין ראיה והסתכלות כמו ואתה תחזה (שמות י״ח) : {יב} **כעמיר.** כן יקרא אגודת השבלים כמו וחצנו מעמר (תהלים קכ״ט) : **גורנה.** הוא המקום שמכניסין שם התבואה : {יג} **ודושי.** מלשון דישה : **ופרסותיך.** הם כעין מנעלים שברגלי הבהמות כמו בפרסות סוסיו (יחזקאל כ״ז) ואמר בדרך שאלה : **נחושה.** נחושת : **והדקות.** ענין שחיקה כמו אדיקם ארקעם (ש״ב כ״ב) : **והחרמתי.** ענין הקדש כמו כל חרם בישראל (במדבר י״ח) : **בצעם.** חמדת עשרם כמו בצע כסף (שופטים ה) : **וחילם.** גם הוא ענין עושר כמו ושללו חילך (יחזקאל כ״ו) : {יד} **תתגודדי.** ענין שריטת הבשר כמו לא תתגודדו (דברים י״ד) : **גדוד.** ענין מחנה וכן פשט גדוד (הושע ו) : **מצור.** כן יקרא הקפת גייסות סביב העיר ללכדה : **בשבט.** בשרביט : **הלחי.** כן נקרא המקום שאצל העין :

מיכה פרק-ה

{א} **צעיר.** קטן ונבזה : **באלפי.** ענין שררה כמו אל תבטחו באלוף (לקמן ז) : {ג} **ורעה.** ר״ל ינהיג : **בגאון.** ענין רוממות : **אפסי.** קצות כי בקצוות הארץ היא אפס וכלה : {ד} **ידרוך.** מלשון דריכה והלוך : **בארמנותינו.** מלשון ארמון והיכל : **נסיכי.** ענין שררה : **אדם.** רצה לומר חשובים : {ה} **ורעו.** יגהיגו : **בפתחיה.** מלשון פתח : {ו} **כרביבים.** הוא המטר החזק כמו וימנעו רביבים (ירמיה נ) : **ייחל.** מלשון תוחלת ותקוה : {ז} **בבהמות יער.** ר״ל בחית יער וכן ושן בהמות (דברים ל״ב) : **ככפיר.** ארי בחור : **ורמס.** ענין דריסה ברגל : {ח} **תרום.** מלשון רוממות : **צריך.** מלשון צר ואויב : {י} **והרסתי.** ענין נתיצה ושבירה : **מבצריך.** ערי המבצר : {יא} **ומעוננים.** ענין כשוף כמו מעונן ומנחש (דברים י״ח) : {יג} **ונתשתי.** ענין עקירה כמו לנתוש ולנתוץ (ירמיה א) : **אשיריך.** מלשון אשרה והוא אילן הנעבד : **עריך.** שונאך כמו ויהי ערך (ש״א ט״ז) :

מיכה פרק-ו

{א} **נא.** עתה : **קום.** הוא ענין זרוז : **ריב.** ענין ויכוח : **את ההרים.** אל ההרים : {ב} **והאיתנים.** ענין חוזק כמו איתן מושבך (במדבר כ״ד) : **מוסדי.** מלשון יסוד : **יתוכח.** ענין ברור דברים : {ג} **מה.** המלה ההיא יורה על הפלגת הרבוי כמו מה רב טובך (תהלים ל״א) : **הלאתיך.** ענין יגיעה כמו ונלאו מצרים (שמות ז) : **ענה.** עדות כמו לא תענה (שם כ) : {ה} **ענה.** מלשון ענייה ותשובה : {ו} **אקדם.** אבוא לפניו וכן לא יקדמנה מגן (ישעיה ל״ז) : **אכף.** מלשון כפיפה והכנעה : {ז} **הירצה.** מלשון רצוי : **ברבבות.** רבבה הוא עשרת אלפים : **פרי בטני.** הם הבנים : {ח} **והצנע.** מלשון צניעות והסתר : {ט} **ותושיה.** ר״ל ואיש תושיה כמו ואני תפלה (תהלים ק״ט) והראוי איש תפלה ותושיה הוא ענין חכמת התורה והוא מלשון יש כי ישנה לעולם ולא תשוב לאין כיתר הדברים וכן יצפון לישרים תושיה (משלי ב) : **יראה.** מלשון ראיה : **יעדה.** ענין הזמנה וקביעות כמו שם יעדה (ירמיה מ״ז) : {י} **האש.** היא כמו היש וכן אם אש להאמין (ש״ב י״ד) : **בית רשע.** כמו בבית : **ואיפת.** שם מדה : **רזון.** מלשון רזות וכחשות ואמר בדרך שאלה על החסרון : **זעומה.** מלשון זעם וכעס : {יא} **האזכה.** מלשון זכות : **במאזני.** כף המאזנים : **ובכיס.** אמתחת ושק ישימו בו אבני המשקל : {יג} **החליתי.** מלשון חולי : **הכותך.** מלשון הכאה : **השמם.** מלשון שממון : {יד} **וישחך.** ענין שפלות והכנעה כמו וישח אדם (ישעיה ב׳) : **ותסג.** ענין השגה וקרוב וכן לא יסג

כלימות (לעיל ב׳) : **תפליט.** ענין הצלה כמו רני פלט (תהלים ל״ב) : {טו} **תדרוך.** הדרך לדרוך ברגל על הזתים להוציא השמן : **תסוך.** ענין משיחה : **ותירוש.** ענבי היין : {טז} **במועצותם.** מלשון עצה : **לשמה.** ענין תמהון : **לשרקה.** הוא קול הבאה בקבוץ השפתים והדרך לעשותם כשרואים דבר חשוב שנחרב וכן לשמה ולשרקה (ירמיה יט) : **תשאו.** מלשון משא וסבל :

מיכה פרק-ז

{א} **אללי.** מלשון יללה וכן אם רשעתי אללי לי (איוב י) : **קיץ.** ר״ל פירוח הקיץ. כעוללות. הם הענבים הגרועים הנלקטים בסוף : **בציר.** כן יקרא תלישת הענבים כמו כי תבצור כרמך (דברים כ״ד) : **אשכול.** כן יקרא הענף שהענבים תלוים בו כמו ואשכול ענבים (במדבר י״ג) : **בכורה.** כן יקרא פרי שנגמר בשולה כמו כבכורה בתאנה בראשיתה (הושע ט) : **אותה.** מלשון תאוה וחשק : {ב} **יארבו.** מלשון אורב : **יצודו.** מלשון צדייה : **חרם.** כמו בחרם והוא הרשת וכן משטח חרמים (יחזק׳ כו) : {ג} **להיטיב.** ענין חוזק כמו ההיטיב חרה לך (יונה ד׳) : **הות.** ענין שברון נפש וכן הות לאביו בן כסיל (משלי י״ט) : **ויעבתוה.** ר״ל יחזקו כחבל עב : {ד} **כחדק.** הוא מין קוץ כמו כמשוכת חדק (שם ט״ו) : **ממסוכה.** הוא הגדר ועם הוא בסמ״ך וכן ויסך אלוה בעדו (איוב ג׳) : **מצפיך.** ענין תוחלת ותקוה כמו אערך לך ואצפה (תהלים ה׳) : **פקדתך.** ענין זכרון : **מבוכתם.** ענין בלבול הדעת כמו נבוכים הם בארץ (שמות י״ד) : {ה} **באלוף.** ענין שררה כמו אלופי אדום (שם ט״ו) : **פתחי פיך.** על השפתים יאמר בדרך שאלה : {ו} **מנבל.** ענין גנות וכעור כמו כי נבל נבלה ידבר (ישעיה ל״ב) : **כלה.** כן תקרא אשת הבן : **בחמתה.** כן תקרא אם הבעל : {ז} **אצפה.** ענין תקוה : **אוחילה.** מלשון תוחלת ותקוה כמו יחל ישראל (תהלים ק״ל) : {ט} **זעף.** כעס וחימה : **אשא.** אסבול : {י} **למרמס.** ענין דריסת הרגל : **חוצות.** שווקים : {יא} **גדריך.** מלשון גדר וכותל : **חק.** ענין דבר קבוע : {יב} **ועדיך.** אליך כמו תגע עדיך (איוב ד׳) : **למני.** כמו למן והיו״ד נוספת וכן מני אפרים (שופטים ה׳) : **מצור.** ענין מבצר : {יג} **על יושביה.** עם יושביה : {יד} **רעה.** ענין הנהגה : **שוכני.** היו״ד יתירה : **לבדד.** יחידי כמו לבדד לבטח תושיבני (תהלים ד׳) : **כרמל.** כן יקרא מקום שדות וכרמים : {טז} **תחרשנה.** מלשון חרש שאינו שומע : {יז} **ילחכו.** ענין לקיקה בלשון כמו ועפר רגליך ילחכו (ישעיה מ״ט) : **כזוחלי.** ענין נגירה והזלה בארץ ובדרז״ל כל הימים מטהרים בזוחלין (שבת ס״ט) ויקרא הנחש כן לפי שאין לו רגלים והלוכו נראה כזוחל ונגרר וכן חמת זוחלי עפר (דברים ל״ב) : **ירגזו.** ענין חרדה : **ממסגרותיהם.** מלשון סגירה : **אל ה׳.** את ה׳ : {יח} **נושא.** ענין מחילה כמו נשאת עון עמך (תהלים פ״ה) : **החזיק.** ענין אחוזה : {יט} **יכבוש.**

ענין תפישה בחזקה כמו ויכבשום לעבדים (ירמיה ל״ד) : **במצלות.** ענין עומק כמו ואת רודפיהם השלכת במצולות (שמות ט׳) :